(possibly the bottom of a cellar) was unearthed in test pit 2 (Fig. 3). The structures and pavements or drainage slopes date to the 19th–early 20th centuries.

Liudvikas Vasiliauskas,
Vytas Tomašauskas

K. Vanagėlio gatvė 4 ir 6

2023 m. liepos mėnesį KPIP atlikto žvalgomuosius tyrimus Vilniaus senamiesčio (UK 16073) teritorijoje, K. Vanagėlio g. 4 ir 6 sklypuose. Teritorijoje projektuojama viešoji erdvė (parkelis, pėsčiųjų takai, mažoji architektūra, vaikų žaidimų aikštelė, transformatorinė). Šiais tyrimais siekta patikrinti archeologinių sluoksnių, struktūrų buvimo galimybę numatomose žemės judinimo darbų vietose.

Iki šiol K. Vanagėlio g. 4 ir 6 sklypuose archeologiniai tyrimai nevykdyti, tačiau gana išsamiai tyrinėti greta esantys sklypai Subačiaus gatvės (iš Š pusės) ir Žiupronių gatvės (iš R pusės). 1981 m. K. Katalynas atliko žvalgomuosius tyrimus Subačiaus g. 21 ir 23 sklypuose (ištirtas 45 m^2 plotas). Fiksuotas 1,7–3,8 m storio XIV pabaiga–XX a. datuojamas kultūrinis sluoksnis (*LIIR*, f. 1, b. 838). 2014 m. R. Žukovskis atliko detaliuosius tyrimus Subačiaus g. 19 sklype (ištirtas 1284 m^2 plotas), fiksuotas 1,4–5,6 m storio XVI–XX a. datuojamas kultūrinis sluoksnis. Tyrimų metu rastas auksinių monetų lobis (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 480–488). 2022 m. D. Vaičiūnienė atliko detaliuosius tyrimus ir žvalgymus Žiupronių g. 7 ir 9 sklypuose (ištirtas 3796,5 m^2 plotas), fiksuoti XVI–XVIII a. ir XV a. datuojami archeologiniai sluoksniai. Aptikta 11 mūro konstrukcijų fragmentai: 2 XVII a. gyvenamųjų pastatų rūsiai; 3 XVII a. gamybinės krosnys; 3 XIX a. šildymo ar gamybinės krosnys; XX a. gyvenamojo pastato liekanos ir tvora *(ATL 2022 metais*, 2023, p. 422–429).

2023 m. atliktų tyrimų metu tirti 6 šurfai – 14 m^2 plotas (1 pav.). Šurfuose 1–2 ir 6 archeologinis sluoksnis neaptiktas. Iki 1,1–2,5 m gylio (giliau šurfuose 1–2) supiltiniai XX a. sluoksniai (be archeologinių radinių). 1,8–2,7 m gylyje šurfuose 1–2 pasiektas įžemis – geltonas priemolingas smėlis. Šurfe 2 2 m gylyje atidengtas ŠV–PR kryptimi orientuotas mūras – viena raudonų plytų eilė, rišta cementiniu skiediniu, šurfe 6 1,1–1,6 m gylyje visame plote – mūrinis skliautas – geltono molio plytos, rištos ir apdrėbtos cementiniu skiediniu. Skliaute išlikusi 4x4 cm anga. Į ją įleidus gruntotraukį fiksuota tuščia ertmė.

Šurfuose 3–5 nuo 1,2–1,6 m gylio tirtas 30–50 cm storio XVIII a. datuojamas archeologinis sluoksnis (tamsiai pilka ar juoda žemė, griuvenos, molis) su XVI–XVIII a. radiniais, t. y. buitine keramika, koklių, čerpių, plytų su braukomis fragmentais (2 pav.). 1,7–2,7 m gylyje (giliau šurfe 3) fiksuotas 15–20 cm storio XV a. datuojamas tamsiai pilkos žemės sluoksnis (3 pav.). Jame aptikta keletas smulkių buitinės keramikos šukių, 2 molio tinko gabaliukai, taip pat galvijo dantis, blauzdikaulio fragmentas. Nuo 1,9–2,9 m gylio (giliau šurfe 3) įžemis – geltonas priemolingas smėlis. Taip pat šurfe 3 45 cm gylyje ŠV kampe atidengtas ŠR–PV kryptimi orientuotas mūras – geltono molio plytos, rištos cementiniu skiediniu. Mūro apačia fiksuota 1,2 m gylyje.

Apibendrinant pasakytina, kad K. Vanagėlio g. 4 ir 6 sklypuose (didžiojoje jų dalyje) yra susiformavę ir išlikę XV–XVIII a. datuojami archeologiniai sluoksniai (1 pav.), taip pat XX a. I pusės mūrinio užstatymas, jo liekanos. Aptikti archeologiniai radiniai (106 vienetai) perduoti į LNM.

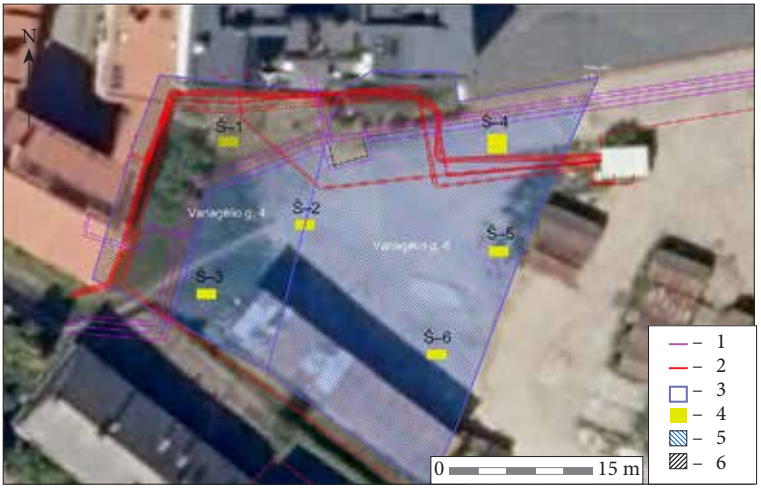

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – šilumos tinklai; 2 – elektros tinklai; 3 – sklypo riba; 4 – 2023 m. tyrimų vieta; 5 – archeologinio sluoksnio paplitimo plotas; 6 – supiltiniai ar suardyti sluoksniai. R. Tamulyno brėž.

Fig. 1. Area plan: 1 – central heating line; 2 – power line; 3 – plot boundaries; 4 – 2023 excavation area; 5 – extent of the archaeological layer; 6 – backfilled or disturbed deposits.

2 pav. Tyrimų metu aptikti keramikos radiniai. V. Tomašausko nuotr.
Fig. 2. A selection of ceramics.

4 and 6 Vanagėlio Street

In 2023, exploratory excavations were carried out at 4 and 6 Vanagėlio Street in Vilnius, comprising 6 test pits that covered 14 m^2 (Fig. 1). In test pits 2 and 6, cement-bound masonry structures (a row of bricks and a cellar vault) were found at a depth of 1.1–2 m (deeper in test pit 2). In test pits 3–5, from a depth of 1.2–1.6 m, an 18th-century layer measuring 30–50 cm in thickness was found, with finds spanning the

3 pav. Šurfe 4 atidengtas XV a. datuojamas sluoksnis iš V. V. Tomašausko nuotr.

Fig. 3. 15th-century cultural layer unearthed in test pit 4, viewed from the W.

16th–18th centuries: household pottery and fragments of stove tiles, roof tiles, and striated bricks (Fig. 2). At a depth of 1.7–2.7 m (deeper in test pit 3), a layer of dark grey soil from the 15th century was found, measuring 15–20 cm in thickness (Fig. 3). It contained a few small potsherds, 2 pieces of clay plaster, a bovine tooth, and a partial tibia. The excavations determined that large areas of the plots at 4 and 6 Vanagėlio Street contain archaeologically valuable layers dating to the 15th–18th centuries (Fig. 1), as well as partial brick structures from the first half of the 20th century.

Pavel Vutkin

Bernardinų sodas

2023 m. Vilniuje, Bernardinų sode, buvo atlikti detalieji tyrimai ir žvalgymai naujų vandens fontanėlių vietose. Tyrimai buvo atliekami, nes minėti fontanėliai suprojektuoti saugomose Sereikiškių parko (UK 36119), Vilniaus senamiesčio (UK 16073), Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (UK 25504), Arkikatedros bazilikos, Žemutinės ir Aukštutinės pilių pastatų, jų liekanų ir kitų statinių komplekso (UK 642) teritorijose. Ištirtos 2 perkasos (18 ir 16 m^2 dydžio), žvalgytas maždaug 7 m^2 dydžio plotas.

1994–1995 m. Bernardinų sode atlikti archeologiniai tyrimai, kurių metu iškasta 13 šurfų (55 m^2 plotas), fiksuotas iki 2,2 m storio supiltinis gruntas. Nejudintas kultūrinis sluoksnis pasiektas 1,4–2 m gylyje. Kai kur buvo išlikęs iki 1,2 m storio XVII–XIX a. kultūrinis sluoksnis su negausiais radiniais, mūrinių statinių, medinių konstrukcijų, akmenų grindinių fragmentais (*LIIR*, f. 1, b. 2471). 2011 m. sode ištirtas 142 m^2 plotas. Jo P dalyje po 1–1,1 m storio XIX–XX a. piltiniu sluoksniu fiksuotas iki 1 m storio XVIII a. horizontas, o žemiau – žvyringas smėlis – įžemis. Parko P dalyje išskirti du horizontai: piltinis XIX a. II pusės–XX a. vidurio, o žemiau – XVII–XVIII a. Centrinėje parko dalyje fiksuoti iki 3 m storio piltiniai XIX–XX a. sluoksniai (*ATL 2011 metais*, 2012, p. 472–477). 2012 m. tyrimai buvo tęsiami. Ištirtas 256 m² plotas. Piltiniai XIX–XX a. sluoksniai tęsėsi iki 1,1–1,8 m. Žemiau tirti 20–50 cm storio XVIII–XIX a. horizontai. Be to, žvalgytas 2059 m² plotas. Fiksuoti 1,3–1,5 m storio supiltiniai XIX–XX a. sluoksniai (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 506–519).

Sodo ŠV dalyje (B. Radvilaitės g. 8) buvo ištirta 18 m^2 dydžio **perkasa 1**. Jos Š dalyje po XX a. sluoksniais apie 1 m gylyje buvo aptiktas XX a. 3 dešimtmečio pamatas, priklausęs paviljonui, pastatytam Vilniuje tarpukaryje vykusioms Šiaurės mugėms. Žemiau pamato tęsėsi XIX a. horizontas – pamatas pastatytas ant maždaug 20 cm griuvenų sluoksnio. Po griuvenomis tirtas 40 cm juodas durpingas ir humusingas sluoksnis su XVI–XIX a. radiniais. Nuo 1,4 m gylio prasideda juodas drėgnas humusingas uždurpėjimas su XVI a. II pusės–XVII a. radi-